

Houtkanten en reststromen

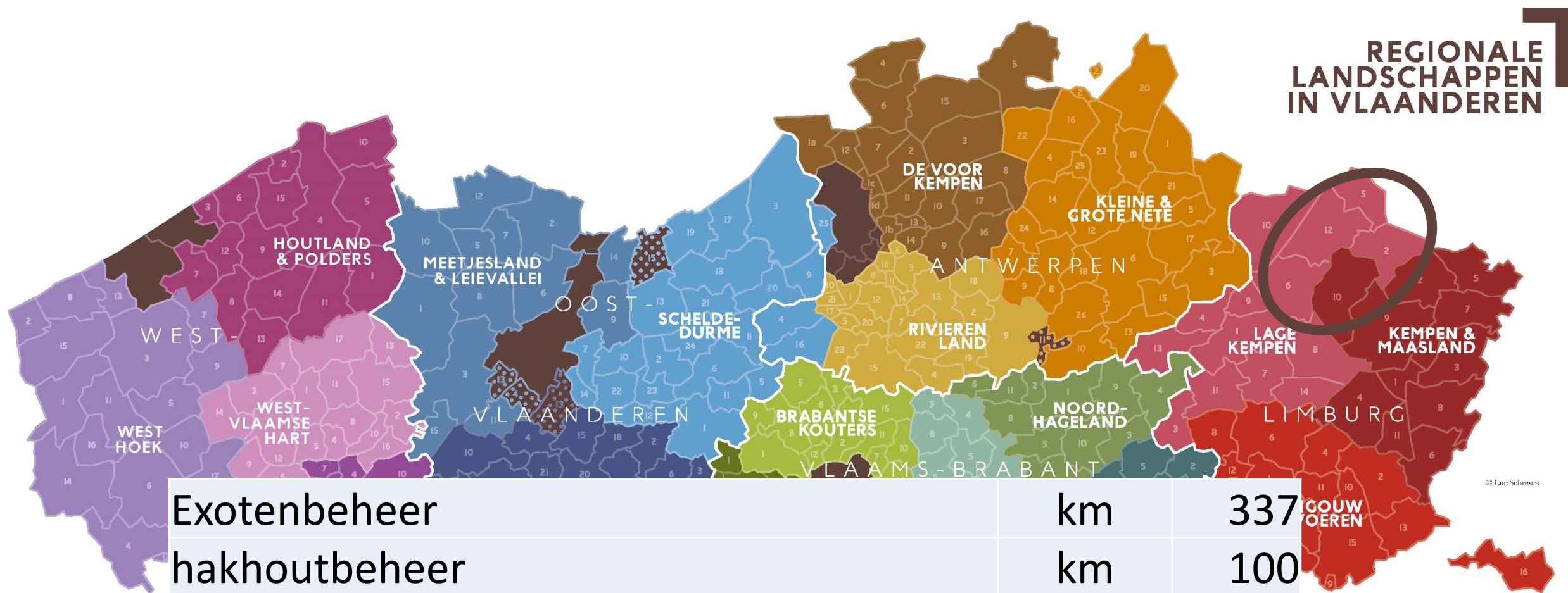
Ilse Ideler – directeur RL Lage Kempen
Karel Hermys - houtkantcoördinator RLLK

Fien Verbruggen – coördinator BoerenNatuur Vlaanderen

2006-2024 Houtkantbeheer op 'grotere' schaal

Exotenbeheer	km	337
hakhoutbeheer	km	100
Aanplant	km	18
Zones afgezet voor spontane verjonging	km	7
Geïnventariseerde openbare houtkanten	km	372

- > 18 jaar project na project na project na ...
- > 6 jaar structurele werking ism gemeenten (Loket Onderhoud Buitengebied)

Projecten	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gals: gemeenten kiezen Limburgse soorten	X	X																	
Parkrangers				X	X	X	X												
Interreg Solabio, thema "soorten aan de rand"			X	X	X	X	X												
Biodiversiteitsakkers						X	X	X											
GLE project Energiek Landschap						X	X	X	X	X									
Twecom met pilot Bocholt								X											
Samenwerken rond bestrijden invasieve plantensoorten							X	X	X										
Exoten 2									X	X									
Houtkanten beleven (educatie)									X	X									
Hagehelden											X	X	X						
Structurele overeenkomst met gemeenten														X	X	X	X	X	X
Prinsenloop - Buitenheide																X	X	X	
Nieuwe groenblauwe aders																	X	X	X
Waterrobuuste landbouwgebieden																	X	X	X
Houtkantenplan VLM																		X	X
Bodemgoud																			X
Communicatie				X	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X

Historische en recentere houtkanten

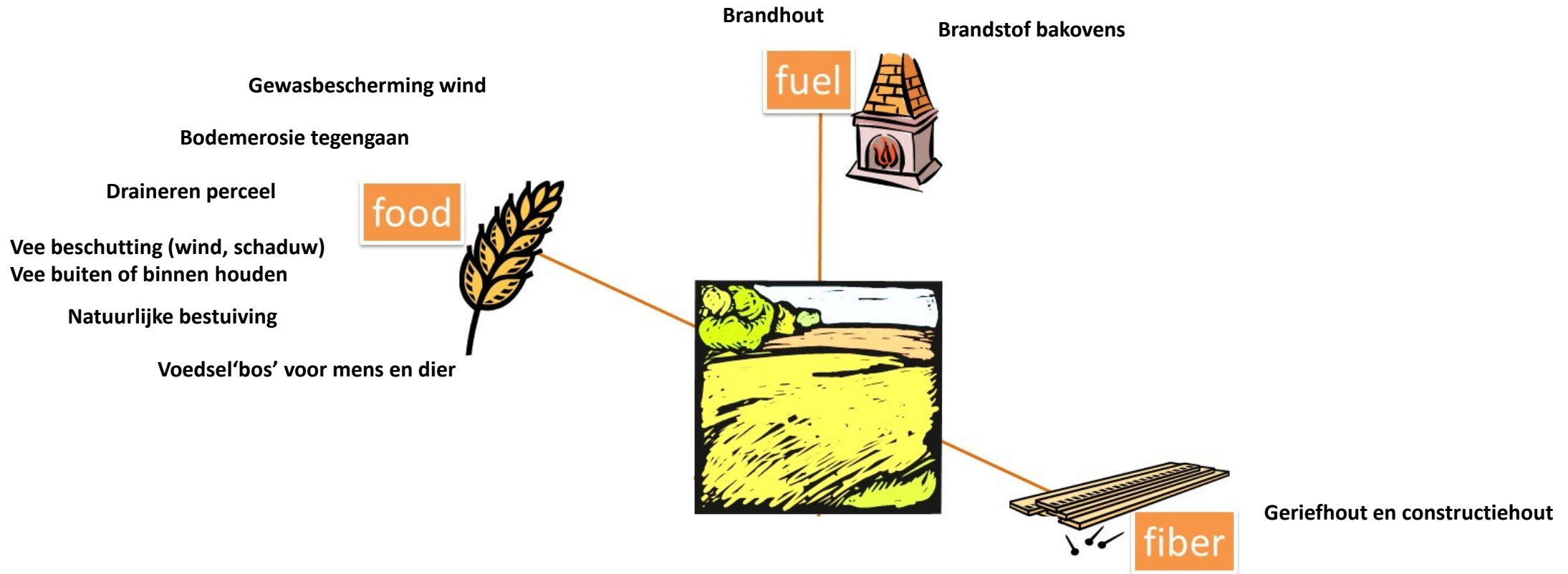
Historische houtwallen,
doelbewust aangeplant

Spontane opslag langs heide,
ontginningswegen en wegbermen

traditionele functies van houtkanten

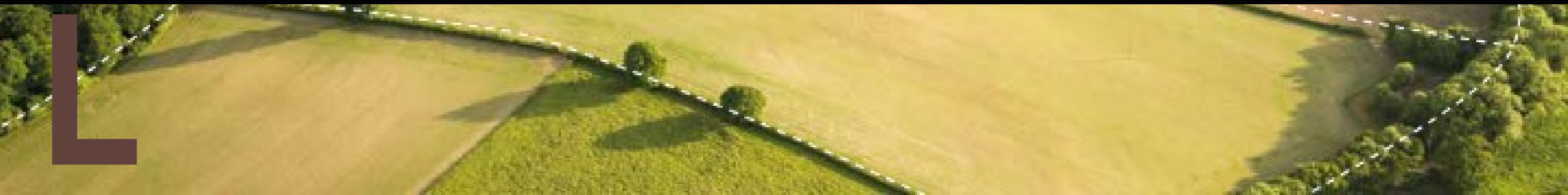

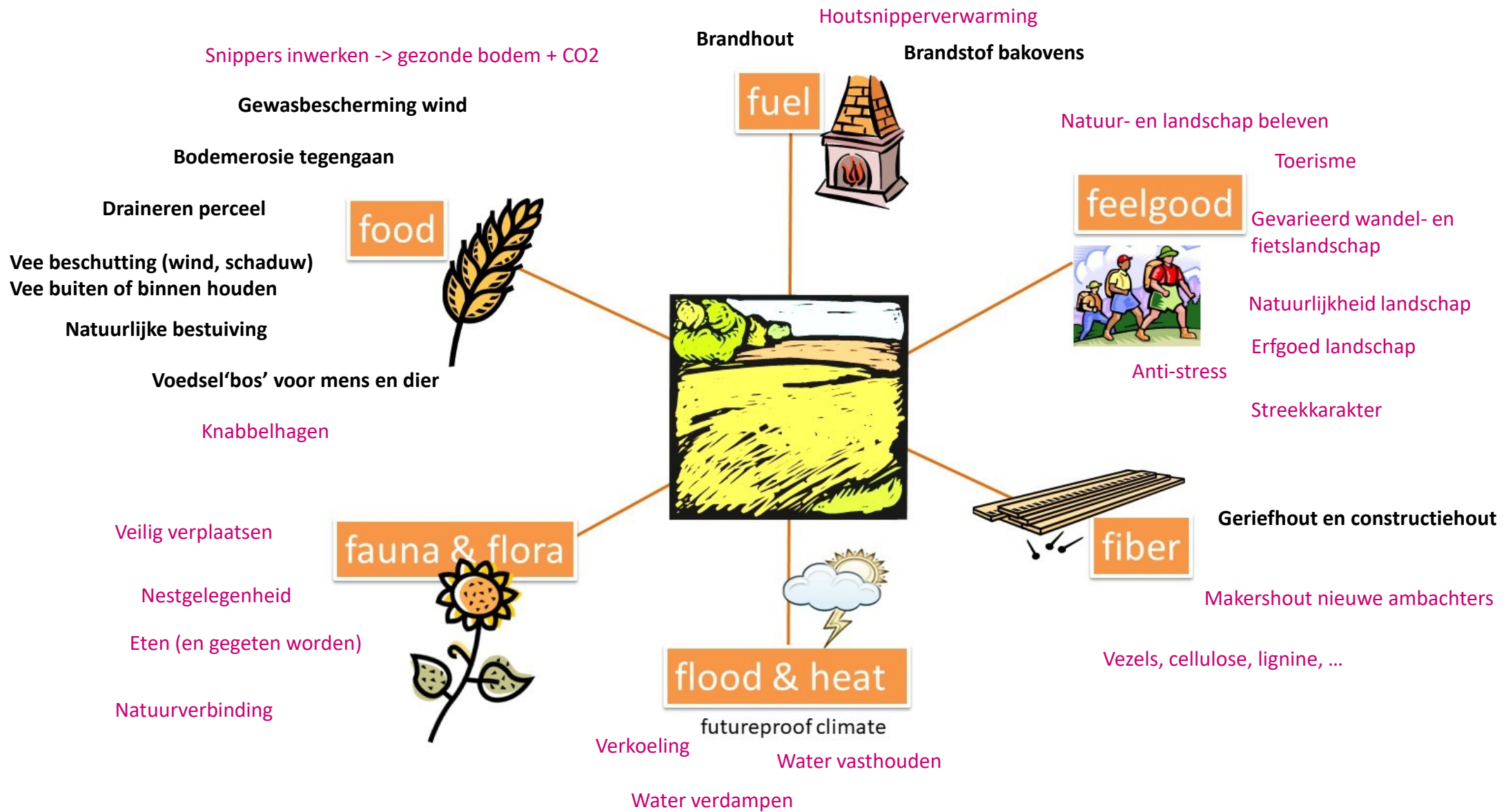
Gevolg verdwijnen economische functies

Deze evolutie tegengaan
en op grotere schaal het
houtkantennetwerk versterken

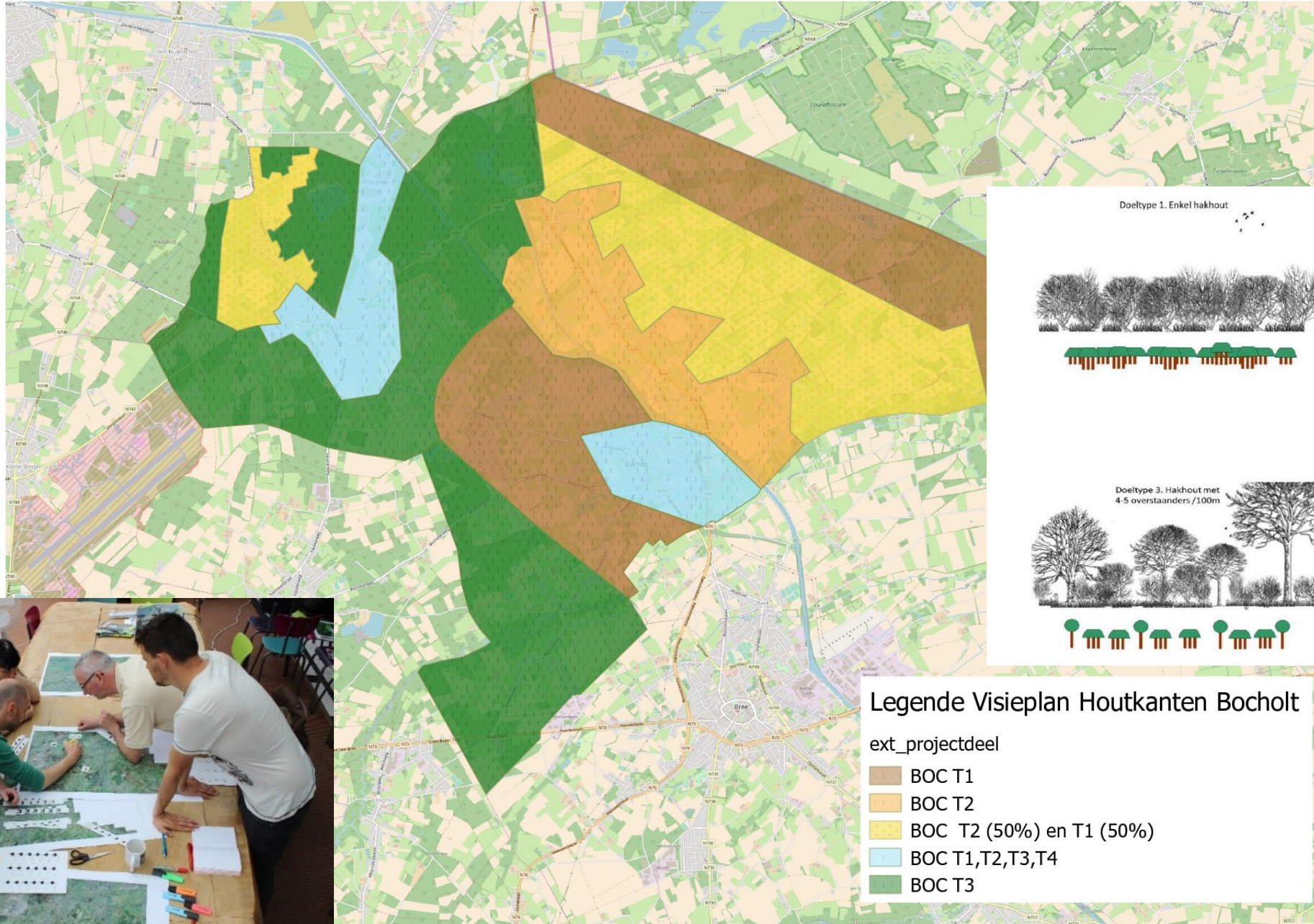
6 traditionele en nieuwe functies van houtkanten

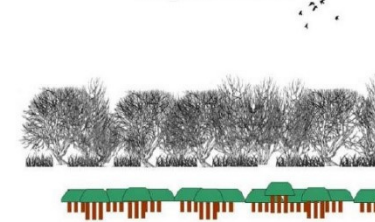
9 stappenplan-> aanpak naar gemeenten

1. **Eerste PRINCIPIEEL “GO”**
2. **Betrekken en engageren ACTOREN** natuur en landbouw WBE...
3. **Opmaak en afkloppen VISIEPLAN TOEKOMSTBEELD.** Obv beslist beleid en ism werkgroepen
4. **DEMO** tastbaar maken
5. **BUDGETTERING gemeente / subsidies**
6. **Digitale opmaak JAARLIJKS BEHEERPLAN.** Waar en hoe wordt komend jaar beheerd?
 - Ism werkgroepen en gemeente: groen – oranje - rood
 - Detailscreening houtkant op terrein
 - Boerennatuur Vlaanderen -> contacten met aangrenzende landbouwers.
 - VERGUNNINGEN, aanbestedingen ...
7. **COMMUNICATIEPLAN**
8. **UITVOERING beheer**
 - Aanplant // inzaai // spontane verjonging
 - Exotenbeheer
 - Hakhoutbeheer
 - Boomverzorging
9. **VALORISATIE biomassa**

Opbouw visieplan 4 types streefbeeld

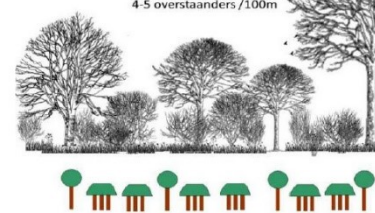
Doeltype 1. Enkel hakhout

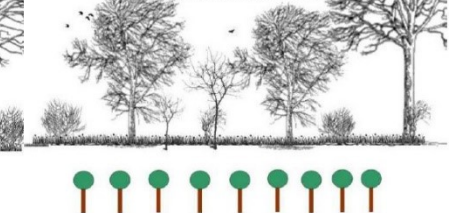
Doeltype 2. Hakhout met 2-3 overstaanders / 100m

Doeltype 3. Hakhout met 4-5 overstaanders / 100m

Doeltype 4. Enkel overstaanders

HOUTKANTBEHEER

7

HAKHOUT

Aanplant, inzaai,
beschermend bermbeheer
nieuw & gaten opvullen

Lessons learned houtkantbeheer op grotere schaal

- Hakhoutbeheer is niet meer **gekend** -> **angst**
- Consensus/consent = doel, maar geen vetorecht inbouwen
- Ad hoc beheer dr technische dienst = niet zichtbaar in begroting.
Structureel beheer = zichtbaar **budget**
- Intensief **inventariseren** enkel waar je gaat beheren
- 'Regietijd' niet onderschatten
- **Communiceren** voor, tijdens, na werken. Proactief + na klacht
- Hakhoutbeheer + aanplant: **tijdblok** is steeds korter
- **Droogte!** Van aanplant -> spontane verjonging + testen inzaaien
- **Opvolging en beheer** uitgroeiende jonge/verjongde houtkanten
- **Biodiversiteitsmonitoring** nodig

2de leven van biomassa

Fientje Verbruggen – Boerennatuur Vlaanderen

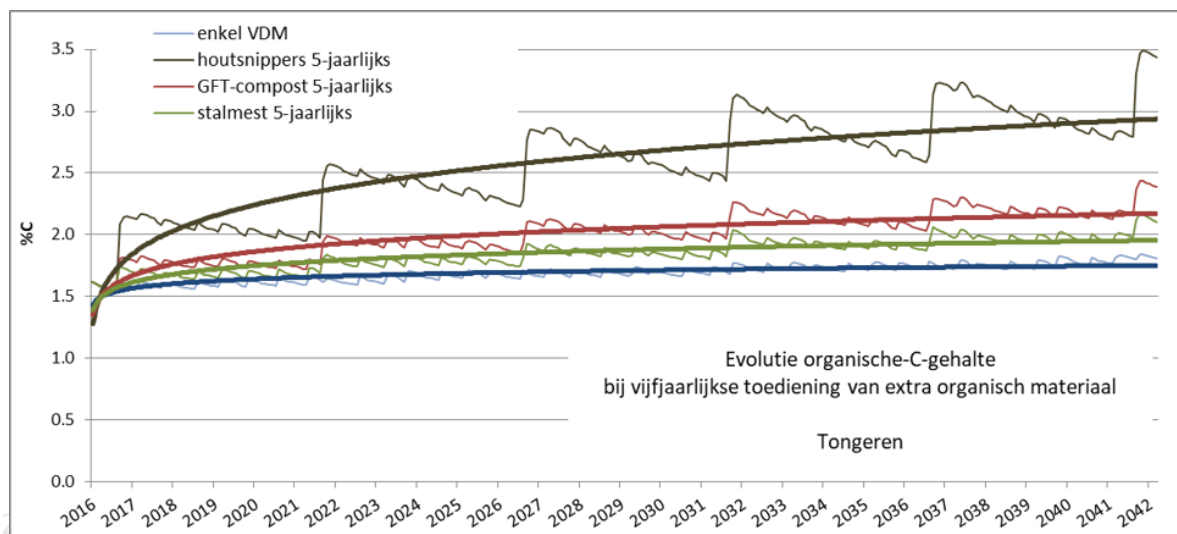
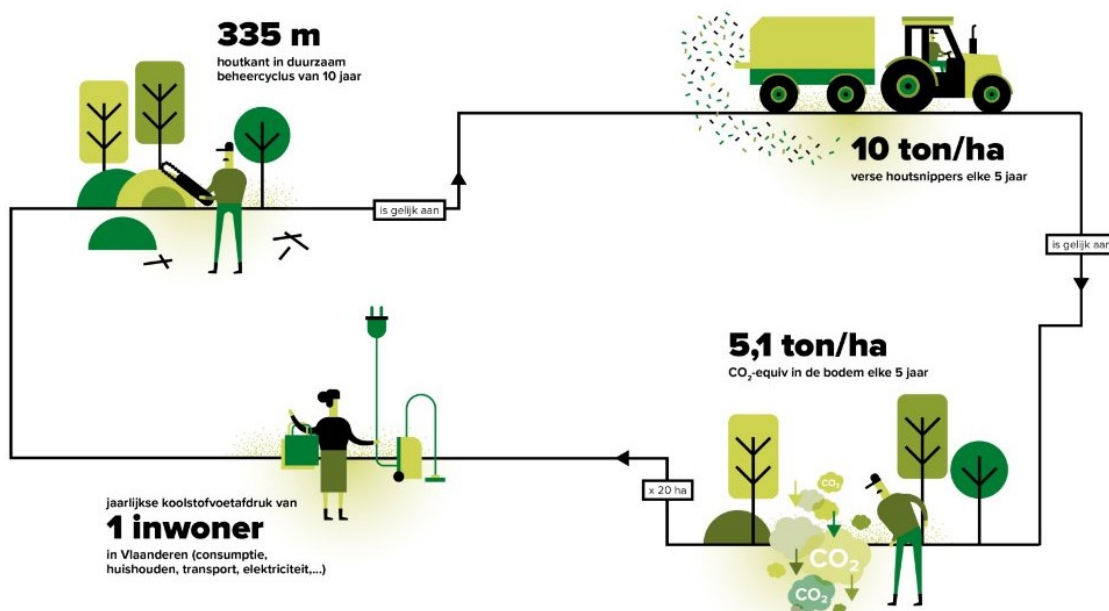
Cascade voor de kringloop groen-, bos-, natuur- en landschapsbeheer

Cascade voor de kringloop groen-, bos-, natuur- en landschapsbeheer

Houtsnippers rechtstreeks inwerken

- Duurzame bron!
- Circulaire economie
- Hoge C/N
- Bodemleven ↑
- Bodemvruchtbaarheid ↑
- Wateropslag ↑
- N-immobilisatie! (onderwerken in najaar)
- VLAREMA!
- Lange termijn (20 jaar)
- Niet DE oplossing, maar een optie

Boerderijcompostering

- Organische restproducten, stalmest, houtig materiaal en natuurmaaisel
- Bedrijfseigen organisch materiaal
- Samenwerking met max. 2 andere bedrijven (Landbouwnummer!)
- Op vloeistofdichte ondergrond + compostdagboek
- Wetgevend kader voor samenwerking in opmaak

Cascade voor de kringloop groen-, bos-, natuur- en landschapsbeheer

Lokale warmte in Bocholt

Impact op klimaat vs milieu

Klimaat = CO₂ = ± neutraal

- Alternatief voor fossiele energie → energietransitie!
- Houtkantenbeheer kost 1 eenheid energie maar brengt er 27 op
- Hou het lokaal!

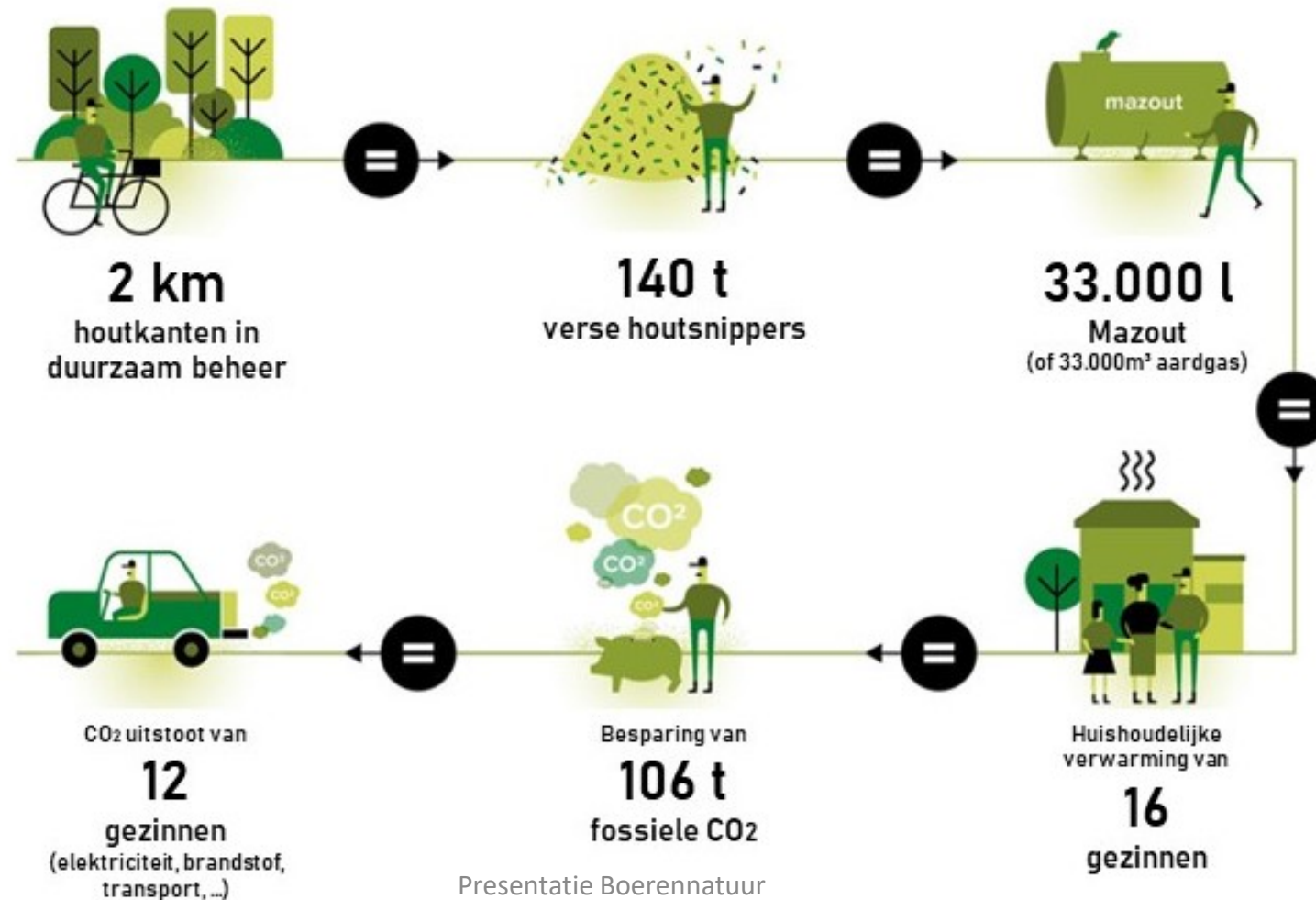
Milieu = fijnstof

- Moderne kachels/ketels = hoog rendement
- Veel partikels worden verbrand door naverbranding
- Filtersystemen bestaan (in kleinere toestellen niet verplicht)

Warmte uit het landschap

Natuurlijk gedroogde houtsnippers

Conclusie

- Wat is het beste voor mijn bedrijfsvoering?
- Kan je het zelf gebruiken?
- Kijk waar lokaal vraag naar is
- Transport beperken
 - CO2-uitstoot
 - Kost meer
- Samenwerking
 - Van planning tot en met valorisatie
 - Voor extra grondstoffen (boerderijcompostering)

Fientje Verbruggen
Boerennatuur Vlaanderen vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven

0474 94 17 90

Fien.verbruggen@boerennatuur.be

www.boerennatuur.be